

YHTEENVETO VALIOKUNTIEN JA YLEISHALLINNON SELVITYKSISTÄ JA TOIMENPITEISTÄ ARVIOINTIKERTOMUKSESSA 2022 ESITETTYIHIN HUOMIOIHIN JA SUOSITUKSIIN

Yhdyskuntavaliokunnan vastine

Strategisten tavoitteiden vuositoimenpiteiden toteutuminen vuonna 2022

Strateginen tavoite 2.5. Kaupungintalon alueen kaavamuuosprosessi saadaan päätökseen valtuustokauden aikana.

Tarkastusvaliokunnan arviointi:

Kaavamuuosehdotuksen päätöksenteko on edelleen kesken.

Kommentti: Kaavamuuosehdotus on laadittu ja saatettu päätöksentekoon, mutta palautettu valmisteluun. Yksimielisen ratkaisun aikaan saamiseen ei ole löytynyt edellytyksiä, ja hanke on siirtynyt uudelle valtuustokaudelle ja sisällytetty kaupungin strategiassa kaupunkisuunnittelun kärkihankkeisiin. Ennen varsinaisen kaavaprosessin jatkamista on syytä selvittää periaatteet, joiden pohjalta kaavoitusta jatketaan. Tämä periaatevalmistelu tuodaan päätöksentekoon syksyn 2023 aikana.

Strateginen tavoite 3.1. Kaupunkirakennetta kehitetään maankäytön ja asumisen kehityskuvan mukaisesti Kauniaisten identiteettiä vahvistaen.

Tarkastusvaliokunta huomauttaa vuositavoitteista, jotka eivät ole edenneet tai joiden raportoinnissa on puutteita:

- Kolme suojelua sisältävää kaavaa käsittelyssä, mutta ei yhtään uutta suojelukohdetta kaavoituksessa.
- Kauniaisten rakennusinventoinnin päivitystyötä ei ole vielä aloitettu.
- Puustokatselmuksia 83 kpl 2022 (82 kpl 2021, 102 kpl 2020). Vuoden 2022 tavoitemäärä puuttui.
- Vieraslajien aktiivinen torjunta (13 torjuttavaa kasvilajia, havaittu 24 lajia ja 2 torjuttavaa eläinlajia, havaittu 3 lajia). Tavoitteen toteutumista ei ole raportoitu.
- Pölyttäjäkasvien määrä lisääntyy hoidettavilla viheralueilla (lajivalinnat ja hoito). Aiemmin matalaksi leikattuja nurmialueita hoidetaan niittyinä 1,3 ha. Tavoitteen toteutumista ei ole raportoitu.
- Luonnonhoitosuunnitelman toimenpiteiden seuranta. Tavoitteen toteutumista ei ole raportoitu.

Kommentti:

- Kaavoituksen suojelukohteet perustuvat usein kaavamuuosstarpeeseen, jolloin suojelu otetaan huomioon ja käsittelyyn yhteistyössä kiinteistönomistajan kanssa.
- Laajan työohjelman ja sen lisäksi aikatauluun sidottujen lausuntopyyntöjen sekä henkilöstövajeen seurauksena rakennusinventoinnin päivitystyötä ei ole toistaiseksi pystytty käynnistämään.
- Myös puustokatselmusten määrä on riippuvainen niiden tarpeesta ja tilaamisesta, jolloin niiden määrään ei ole tarkoituksenmukaista asettaa tavoitetta, vaan määrää seurataan yhtenä indikaattorina viherympäristön muutokselle.

- Vieraslajien torjunnassa toimitaan tilanteen mukaan: maassa olevan siemenpankin ja juurenkappaleiden vuoksi, sekä eläinten liikkumisen vuoksi lajeja ei voi kokonaan hävittää, mutta torjuttavien lajien esiintymät torjutaan sitä mukaa, kun niitä ilmenee.

- Pölyttäjäkasvien lajivalikoimaa tai hyönteisten määrää ei ole tutkittu, mutta tavoitetta toteutetaan vaikuttamalla myönteisesti niiden olosuhteisiin ja mahdollisuuksiin lisääntyä. 1,3 hehtaarin alalla kyseisillä alueilla kasvavat luonnon kukkakasvit pystyvät saavuttamaan kukintavaiheen, mikä tarjoaa ravintoa pölyttäjähönteisille.

- Luonnonhoitosuunnitelmassa esitettyjen kaupungin metsäalueiden puuston määrää ja laatua seurataan kymmenvuotiskausittain päivitettävässä suunnitelman metsäkuvioiden selostusosiossa. Luonnonhoitosuunnitelman mukaisesti lahopuun määrää lisätään metsäalueilla. Myös tämä laskennallinen määrä tarkastetaan joka kymmenes vuosi, kun uusi luonnonhoitosuunnitelma laaditaan. Kauniaisissa ei ole talousmetsää, joten ei ole hakkuiden kuutioseurantaa. Metsistä kaadetaan useimmiten vain yksittäisiä runkoja tonttien ja kävelyteiden varsilta turvallisuussyistä. Tavoite on, että kaatoja olisi mahdollisimman vähän.

Strateginen tavoite 3.2. Kauniainen edistää kestävästä kehitystä.

Tarkastusvaliokunnan arviointi:

- *Pyöräilyverkoston mittaaminen / km ja talvireitit / km, tavoite ei ole toteutunut. Työ jatkuu 2023.*

Kommentti: Laajan työohjelman, aikatauluun sidottujen tehtävien sekä henkilöstövaihdojen ja -vajeen seurauksena pyöräilyverkoston kehittämistyö on toistaiseksi kesken.

Strateginen tavoite 3.3. Seudulliset MAL-asuntotuotantotavoitteet toteutetaan

Tarkastusvaliokunnan arviointi:

- *Tavoite (keskimäärin 80 asuntoa/vuosi) alittui, valmistuneita asuntoja oli 16 kpl.*

- *Asukasluvun kehitys -1,07 % (-111 asukasta)*

Kommentti: MAL-asuntotuotantotavoitteiden seurannassa ei ole mielekästä tarkastella yksittäisiä vuosia, sillä etenkin Kauniaisissa valmistuneiden asuntojen määrien vaihtelu vuositasolla on merkittävää.

Edellisvuonna 2021 tavoite ylittyi, valmistuneita asuntoja oli 121 kpl.

Tästä syystä tavoitteessakin puhutaan keskimääräisestä asuntotuotannosta vuosittain. Mittaristossa on mukana asukasluvun kehitys vuositasolla 5 vuoden keskiarvon mukaan.

Strateginen tavoite 5.4. Kiinteistöt ja kalusto kunnossa ja käytössä

Tarkastusvaliokunnan arviointi:

- *Kaupungin ja Granillan omistamien kiinteistöjen ja maa-alueiden kiinteistökehityksestä ja pitkäaikaisesta tuottopotentialista laadittavan ulkopuolisen selvityksen laatimisesta ei ole raportoitu.*

Kommentti: Asian valmistelu on edennyt kuluvana vuonna. Mm. toimeksianto on määritetty ja tarjouspyyntökierros järjestetty. Selvitystyö on käynnistymässä.

Muu yhdyskuntatoimen toiminnan arviointi

Ote arviointikertomuksesta:

Tarkastusvaliokunta toteaa, että yhdyskuntatoimi on huolehtinut hyvin kaupungin siististä ja viihtyisästä yleisilmeestä. Talvella auraus on toiminut moitteettomasti ja saanut kaupungin asukkailta paljon kiitosta. Kesäisin runsaat ja kauniit kukkaistutukset ilahduttavat kaupunkilaisia ja vierailijoita.

Tarkastusvaliokunnan havainnot ja tarkentavat kysymykset kohdistuivat tällä kertaa ympäristötoimen tulosalueelle.

Ote arviointikertomuksesta:

Kaupungin pitkän aikavälin tavoite on 60 % kasvihuonekaasujen päästövähennys vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 ja saada Kauniainen vuoteen 2035 hiilineutraaliksi. Kauniaisten uuden kaupunkistrategian 2023–2030 tavoitteena on hiilineutraalius 2030. Tämä edellyttää mm. luopumista fossiilisten polttoaineiden käytöstä. Tavoitteen saavuttamiseksi on myös saatava kaupunkilaiset mukaan energiatalkoisiin.

Miten kaupunki kannustaa ja tukee asukkaitaan tavoitteen toteutumisessa?

Kommenttina nostoja tiedottamisen suunnitelmista:

- Strategiaviestintä
- Ilmasto- ja ympäristöasioiden viestintätiimi tulee toteuttamaan viestinnällisiä toimenpiteitä kuntalaisten kannustamiseksi tulevaisuudessa (esim. kaupungin energiatehokkuus PTS:stä esimerkkejä)
- Kaupungin ympäristötoimi yhdessä HSY:n ilmastoinfon kanssa järjestää tiedotusta ja koulutusta myös kauniaislaisille (esim. energia-asiantuntijakoulutuksia)
- On pilotoitu mm. Liikuntatoimen kirppistoimintaa kaupungintalolla
- Ohjeistuksissa kaupunkilaisille esimerkiksi puuasioissa tuetaan ilmastomyönteisiä toimenpiteitä.
- Kestävän liikkumisen tavoitteet ja toimenpiteet
- Koulujen kestävän kehityksen hankkeet ja Fiksusti kouluun -ohjelma

Ote arviointikertomuksesta:

Vuonna 2021 avattiin nettisivut www.hiilineutraaligrani.fi päästövähennysten ja niiden aikaansaamiseksi tehtyjen toimenpiteiden seuraamiseksi. Hiilineutraalisuuden saavuttamiseksi on kaupungin kiinteistöissä tehty useita toimenpiteitä. Suurin päästövähennyksiin vaikuttava tekijä on kiinteistöjen lämmitys ja energiankulutus. Vuonna 2022 kiinteistöjen sähkönkulutus väheni 3,5 % ja kaukolämmön kulutus väheni 5,8 %.

Tiedottaminen ympäristöasioista ja hiilineutraalisuustavoitteista sekä keinoista, kuinka niihin päästään on tärkeää. Tarkastusvaliokunta suosittelee tiedottamisen tehostamista kaupunkilaisille.

Kommentti:

- Ilmasto- ja ympäristöasioiden viestintätiimin kautta tuodaan esiin laajemmin eri toimialojen toimenpiteitä ja tavoitteita.

- Seuranta- ja raportointijärjestelmä Ilmastovahti tullaan liittämään Kauniainen.fi ja Hiilineutraaligrani -sivustoille.
- Hiilineutraaligrani -nettisivujen ja sosiaalisen median ylläpito huomioiden myös nuorten käyttämät mediat.

Ote arviointikertomuksesta:

Pääkaupunkiseudun EU:n ympäristödirektiivin mukainen meluselvitys 2022 valmistui. Selvitys on tehty Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkien sekä Väyläviraston yhteistyönä. Kauniaisten kaupungin yli 55 desibelin alueella asuu noin 3 200 asukasta. Kauniaisten kaupungin 10 200 asukkaasta noin 2 400 (24 %) altistuu katu- ja maantieliikenteen aiheuttamaan yli 55 dB päivä-ilta-yö -melutasolle ja noin 800 (8 %) altistuu rautateiden yli 55 dB päivä-ilta-yö -melutasolle.

Miten kaupunki voi vähentää haitallista melutasoa?

Kommentti:

- Kaupungin ympäristönsuojelumääräyksistä löytyy määräyksiä myös melun ja tärinän torjuntaan. Määräykset sitovat kaikkia - kaupungin alueella toimivia asukkaita, yrityksiä ja muita, joiden toiminnasta voi aiheutua ympäristön pilaantumista.
- EU:n ympäristödirektiivin vuoden 2022 meluselvityksen pohjalta kaupunkien tulee koota meluntorjunnan toimintasuunnitelmia. Kuten edellisellä toimintakaudella, Espoo ja Kauniainen tekevät taas yhteisen suunnitelman. Kokoamistyö alkaa syksyllä 2023 ja suunnitelma tulee olla valmis 7/2024 mennessä. Edellinen meluntorjunnan toimintasuunnitelma oli voimassa vuosina 2018–2022.

Alla esimerkkejä siitä, miten kaupunki suoraan tai yhteistyökumppaniensa kautta on mukana edistämässä meluntorjuntaa alueellaan.

Rakennusten meluntorjunta

- Uuden asutuksen meluntorjuntaan kiinnitetään entistä enemmän huomioita jo kaavoitus- ja rakennuslupaprosessin aikana. Jos rakennukset ovat riittävän isoja, on yleensä mahdollista sijoitella ne siten, että joka rakennukselle tulee hiljaisia ulkosivuja. Kun rakennukset muodostavat yhtenäisen melumuurin, piha-alue ja asuntojen parvekkeet voidaan sijoittaa rakennusten suojaiselle puolelle. Yksittäisistä pienistä taloista ei saada tehokasta meluestettä, joten pientaloalueet tai muutoin väljästi rakennetut alueet ovat arkoja melulle. Melulle arkaa aluetta voidaan suojata myös sijoittamalla sen ja melua aiheuttavan väylän väliin yhtenäinen suurten rakennusten rivi. Meluesteen teho perustuu ennen kaikkea sen yhtenäisyydelle, mikä on pientalojen suojaamisessa haaste, mutta pientaloalueellakin melutasoja voidaan alentaa rakennusten sijoittelulla ja aidoilla. Koska pientaloalueilla syntyy vain vähän liikennemelua, vähäisempikin melusuojaus saattaa riittää. Autotalleja ja muita ulkorakennuksia voidaan sijoittaa tontin kadunpuoleiselle sivulle melusuojaksi. Jos pientalotontti aidataan tien suuntaan, aita voidaan toteuttaa niin, että se toimii meluesteenä. Myös itse talo voi suojata takanaan olevaa pihaa melulta.
- ”Liikennemelun torjunta - Neuvoja kiinteistöjen omatoimiseen meluntorjuntaan” –oppaan (pks) avulla asukkaita ja erityisesti rakentajia ohjeistetaan omatoimiseen meluntorjuntaan.

Sähköinen liikenne

- Osana Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymää (HSL) Kauniainenkin on mukana edistämässä päästötöntä joukkoliikennettä mm. sähköbussien muodossa. Hiljaisina ja tasaisina ajoneuvoina sähköbussit eivät aiheuta melua ja tärinää kuten vastaava dieselkalusto. Tällä hetkellä 34 % HSL:n bussikalustosta ovat sähköbussseja.
- Kaupunkien omat autot, työkoneet ja pienkoneisto vaihdetaan mahdollisuuksien mukaan sähköisiin versioihin.

Matalampien ajonopeuksien edistäminen

- Kauniaisten alueella on vuonna 2019 alennettu ajonopeuksia osalla pääväyliä 10 km/h. Keskinopeuksien laskeminen esim. 10–20 km/h vähentää melutasoa 2–4 dB raskaiden ajoneuvojen määrästä riippuen. Kolmen desibelin aleneminen melutasossa vastaa karkeasti ottaen liikennemäärän vähenemistä puoleen.
- PKS Nastarengaskampanja, seuraava 11/23 (teemana ilmanlaatu ja melu)

Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen (kestävä liikkuminen)

- Liikenteen kokonaismäärän vähentäminen on kestävin tapa vaikuttaa melulähteisiin. Tämä edellyttää muutoksia ihmisten liikkumistottumuksissa. Näihin kuuluvat säännöllisesti tehtyjen matkojen määrä, niiden pituus ja valitut kulkutavat. Liikkumistottumukset ovat pitkälti seurausta maankäytön ja liikenneverkon kokonaisuudesta, vaikka myös liikenteen ohjauksen keinoin näihin pystytään vaikuttamaan.
- Kaupunki edistää kestävästä liikkumisesta rakentamalla ja ylläpitämällä kävely- ja pyöräilyinfraa. Kaupunkiradan yhteydessä radan varteen rakennetaan pyöräbaana sekä pyöräpysäköinti-infraa.

Meluasteiden rakentaminen

- Tulevan kaupunkiradan ratasuunnitelmassa on arvioitu, että radan myötä junaliikenteen liikennemäärät ja liikennöintinopeudet tulevat kasvamaan. Laskennallisen meluselvityksen tulosten perusteella ennustetilanteessa melutasot kaupunkiradan vaikutusalueella kasvaisivat noin 3–6 dB nykytilannetta korkeammiksi. Radan varrelle tullaan tämän takia rakentamaan melusteitä n. 5 kilometrin matkalle Kilon, Kauniaisten, Koivuhovin ja Kaukalahden alueilla.

Suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan vastine

Seuraavassa käsitellään vuoden 2022 arviointikertomuksen huomioita varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen osalta ja vastataan tarkastusvaliokunnan esittämiin kysymyksiin. Lausunto koskee sekä suomenkielistä että ruotsinkielistä varhaiskasvatusta ja opetusta.

Tarkastusvaliokunnan huomauttaa edelleen, että tulosalueiden vastuuhenkilöiden tulee seurata talousarvion ja asetettujen tavoitteiden toteutumista ja määrärahan muutosesitykset tulee tehdä kaupunginvaltuustolle kuluvan talousarviovuoden aikana. (Ote arviointikertomuksesta, s. 6)

Sivistystoimen johtoryhmä, johon kuuluu sivistystoimenjohtajan lisäksi kaikkien neljän tulosalueen tulosaluepäälliköt sekä sivistystoimen talouspäällikkö, seuraa kuukausitasolla kuluvan vuoden talousarvion toteutumista. Sen lisäksi jokainen tulosaluepäällikkö seuraa viikkotasolla oman tulosalueensa talousarvion

kehitystä. Myös talousarviossa asetettuja tavoitteita seurataan sivistystoimen johtoryhmässä. Ennen osavuosisikatsauksien ja tilinpäätöksen raportoinnista johtoryhmä analysoi tilannetta vielä syvällisemmin.

Tarkastusvaliokunta painottaa edelleen nykyistä selkeämpää vuositavoitteiden sekä tarkoituksenmukaisten mittareiden asettamista ja vastuuttamista toimialoittain sekä täsmällisempää tavoitteiden toteutumisen raportointia.

Tarkastusvaliokunta suosittelee, että välitavoitteiden asettamisessa ja tavoitteiden määrässä kiinnitetään huomiota käytettävissä oleviin resursseihin. (Ote arviointikertomuksesta, s. 6)

Strategiatyötä ollaan kehittämässä koko kaupungin tasolla syksyn 2023 aikana. Tavoitteena on, että tavoitteiden vastuutahot määritellään, aikataulutusta sovitaan, mittareita selkeytetään ja raportointia kehitetään. Sivistystoimen valiokunnille esitetään talousarvioehdotuksissa vuodelle 2024 mallia, joka vastaa tarkastusvaliokunnan edellyttämiin kehityskohteisiin.

Tarkastusvaliokunta esittää, että kaksivuotisen esiopetuskokeilun tuloksia Sansinpellon päiväkodissa seurataan, dokumentoidaan ja esitetään päätöksentekijöille.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun tuloksia on arvioitu valtakunnallisesti. Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun väliraportti on julkaistu 12.4.2023. (<https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/kaksivuotisen-esiopetuksen-kokeilun-valiraportti-on-julkaistu>):

Väliraportissa todetaan, että kaksivuotinen esiopetus toteutettiin kunnissa pääosin samoin kuin kyseisen kunnan yksivuotinen esiopetus. Kokeiluryhmissä toiminnan nähtiin kuitenkin olevan suunnitelmallisempaa kuin verrokkiryhmissä.

Kaksivuotisen esiopetuksen järjestämisen tavat vaihtelivat kunnissa muun muassa lapsiryhmän ikärakenteen ja henkilöstörakenteen osalta. Kokeiluryhmissä oli enemmän varhaiskasvatuksen opettajia kuin verrokkiryhmissä, ja he olivat verrokkiryhmien opettajia useammin tehtävänsä kelpoisia. Kaksivuotisen esiopetuksen laajamittainen käyttöönotto edellyttäisikin tutkimusryhmän mukaan riittävää määrää päteviä opettajia, jotta palvelujen laatu turvataisiin sekä esiopetuksessa että nuorempien lasten varhaiskasvatuksessa ja tukipalveluissa.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun järjestämisessä on ollut myös haasteita: kokeilun valmisteluun jäi kunnissa vain vähän aikaa, paikallisen opetussuunnitelman käyttöönottoon ei kaikkialla kohdennettu riittävästi työaikaa eikä kelpoisen henkilöstön rekrytointi aina onnistunut.

Alkumittauksissa havaittiin eroja lasten taitojen ja heidän taustaominaisuuksiensa välillä. Kaikkien tarkasteltujen taitojen ja valmiuksien kohdalla havaittiin merkittäviä eroja perustuen vanhempien koulutukseen, tuloihin ja syntymämaahan sekä lasten syntymäkuukauteen ja äidinkieleen. Alkumittausten perusteella ei kuitenkaan voi päätellä, vaikuttaako kaksivuotinen esiopetus eri tavoin erilaisista lähtökohdista tuleviin lapsiin.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun vaikutuksista saadaan tietoa kokeilun päätyttyä vuonna 2025. Tuloksista raportoidaan päätöksentekijöille.

Esiopetuskokeilu käynnistyi 148 kunnassa syksyllä 2021, ja siihen osallistuu noin 35 000 vuosina 2016 ja 2017 syntynyttä lasta, jotka on arvottu kokeilu- ja verrokkiryhmiin.

Väliraportin johtopäätökset perustuvat hankkeen ensimmäisinä vuosina tehtyihin kahteen kyselytutkimukseen ja syksyllä 2021 tehtyyn vuonna 2016 syntyneiden lasten alkuarviointiin.

Strategisten painopistealueiden ja tavoitteiden toteuttaminen 2022:

- Tavoite alle 30 % koronaexit -kyselyyn vastanneista kokee, että koulutehtävien aloittaminen on työlästä ei toteutunut (2022: 33 %)
 - o Vaikkakin tavoite ei kokonaan toteutunut, koronaexit -kysely näyttää, että oppilainen koettu hyvinvointi on kohonnut sitten koronavuosien.
 - Tavoite Kasavuoren A-siiven suunnittelun käynnistäminen ei toteutunut
 - o Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven suunnittelu on ollut kytköksissä muihin kouluratkaisuihin. Nyt kun päätös uuden suomenkielisen koulun sijoituspaikasta ja laajuudesta on tehty, A-siiven suunnittelua voidaan edistää.
 - Tavoite yli 50 % kunkin koulun oppilaista on käynyt DigiLabissa ei toteutunut
 - o Alkuvuodesta 2022 koronaviruspandemian vuoksi oman luokan ulkopuolisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen oli rajoitettua ja vähäistä. DigiLabia koordinoiva suunnittelija vaihtui syksyn aikana ja muutaman kuukauden ajan tehtävä oli ilman hoitajaa. DigiLab myös muutti loppusyksystä uusiin tiloihin ja muuton aikana toimintaa ei voitu järjestää.
 - Tavoite, että vähintään 50 % perusopetuksen ja lukioiden opettajista on koulutettu käyttämään kahta uusista teknologioista ei toteutunut.
 - o Pandemian jälkeen opettajien fokus oli koulutyön uudelleenjärjestämisessä ja oppilaiden hyvinvoinnissa eivätkä opettajat halunneet priorisoida uusien teknologioiden haltuunottoa. Loppusyksyllä henkilövaihdoksen myötä DigiLab oli muutaman kuukauden ilman hoitajaa. Lisäksi DigiLab muutti uuteen paikkaan, eikä muuton aikana voitu järjestää toimintaa.
 - Tavoite esiopetuksessa kaksi lasta / laite ei toteutunut.
 - o Vuonna 2022 valmisteltiin leasaukseen siirtymistä laitteiston osalta. Aikataulu ei toteutunut suunnitelman mukaisesti.
 - Tavoite tekoälyn opetuksen ja käytön pilottihanketta ei jatkettu
 - o Hanketta ei jatkettu, koska siihen ei saatu ulkopuolista jatkorahoitusta.
- (Otteita arviointikertomuksesta, s. 7-12)

Bemötande av svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik

Nedan behandlar vi de observationer i utvärderingsberättelsen för år 2022 som gäller småbarnspedagogiken och undervisningstjänsterna och svarar på de frågor som revisionsutskottet har ställt. Utlåtandet gäller både den finskspråkiga och svenskspråkiga småbarnspedagogiken och bildningen.

Revisionsutskottet påpekar fortfarande att ansvariga för resultatområdena ska följa upp genomförandet av budgeten och de uppsatta målen. En ändring av anslag ska anhållas hos stadsfullmäktige under budgetåret. (Utdrag ur utvärderingsberättelsen, s. 6)

Bildningens ledningsgrupp följer utfallet av pågående årsbudget på månadsnivå. I ledningsgruppen ingår bildningsdirektören, resultatområdescheferna för alla fyra resultatområden och bildningens ekonomichef.

Dessutom följer varje resultatområdeschef utvecklingen av budgeten för sitt eget resultatområde veckovis. De mål som fastställts i budgeten följs också upp i bildningens ledningsgrupp. Ledningsgruppen analyserar läget ännu djupare innan delårsrapporter och bokslut rapporteras.

Revisionsutskottet betonar fortfarande mer tydligt fastställande av mål på årsnivå, ändamålsenliga mätare och ansvar för målen inom varje sektor såväl som mer exakt rapportering om hur målen uppfylls.

Revisionsutskottet rekommenderar att de till buds stående resurserna beaktas vid fastställandet av delmål och antalet mål. (Utdrag ur utvärderingsberättelsen, s. 6)

Strategiarbetet utvecklas på stadsnivå under hösten 2023. Målet är att fastställa ansvariga för målen, komma överens om tidsscheman, förtydliga mätare och utveckla rapportering. I budgetförslagen 2024 presenteras för utskotten inom bilningen en modell som uppfyller de utvecklingsmål som revisionsutskottet förutsätter.

Revisionsutskottet föreslår att resultaten av försöket med tvåårig förskoleundervisning i Sansinpellon päiväkoti följs upp, dokumenteras och presenteras för beslutsfattare.

Resultaten av försöket med tvåårig förskoleundervisning har utvärderats på riksnivå. Mellanrapporten om försöket med tvåårig förskoleundervisning har publicerats 12.4.2023. (https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/kaksivuotisen-esiopetuksen-kokeilun-valiraportti-on-julkaistu?languageId=sv_SE)

I mellanrapporten konstateras att den tvååriga förskoleundervisningen i huvudsak genomfördes i kommunerna på samma sätt som den ettåriga förskoleundervisningen. I försöksgrupperna ansågs dock verksamheten vara mer planmässig än i kontrollgrupperna.

Sätten att ordna tvåårig förskoleundervisning varierade i kommunerna bland annat i fråga om barngruppens åldersstruktur och personalstrukturen. I försöksgrupperna fanns det fler lärare inom småbarnspedagogik än i kontrollgrupperna, och lärarna i försöksgrupperna var oftare behöriga än lärarna i kontrollgrupperna. Ett omfattande införande av tvåårig förskoleundervisning förutsätter enligt forskningsgruppen ett tillräckligt antal kompetenta lärare för att kunna säkerställa tjänsternas kvalitet inom såväl förskoleundervisningen som småbarnspedagogen och stödtjänsterna för yngre barn.

Det har också förekommit utmaningar när det gäller ordnandet av försöket med tvåårig förskoleundervisning: kommunerna fick endast kort tid på sig att förbereda försöket, det avsattes inte tillräckligt med arbetstid i alla kommuner för att införa den lokala läroplanen och rekryteringen av behörig personal lyckades inte alltid.

I de inledande mätningarna observerades skillnader mellan barnens färdigheter och bakgrundsegenskaper. I fråga om alla de färdigheter och förmågor som undersöktes konstaterades betydande skillnader beroende på föräldrarnas utbildning, inkomster och födelse- och födelseort samt barnens födelsemånad och modersmål. Utifrån de inledande mätningarna kan man dock inte avgöra om tvåårig förskoleundervisning på olika sätt påverkar barn med olika utgångslägen.

Information om effekterna av försöket med tvåårig förskoleundervisning fås efter att försöket har avslutats 2025. Resultaten rapporteras till beslutsfattare.

Förskoleförsöket inleddes hösten 2021 i 148 kommuner. I försöket deltar cirka 35 000 barn födda 2016 och 2017 vilka valts ut till försöks- och kontrollgrupperna.

Slutsatserna i mellanrapporten bygger på två enkätundersökningar som genomfördes under projektets första år och på den inledande bedömningen av barn födda 2016, vilken gjordes hösten 2021.

Genomförande av strategiska insatsområden och mål 2022:

- Målet mindre än 30 % av dem som svarade på CoronaExit-enkäten upplever att det är svårt att påbörja skoluppgifter uppnåddes inte (2022: 33 %).

o Även om målet inte uppnåddes fullt ut visar CoronaExit-enkäten att elevernas upplevda välmående har ökat sedan coronaåren.

- Målet att inleda planeringen av A-flygeln i Kasavuoren koulukeskus förverkligades inte.

o Planeringen av A-flygeln i Kasavuoren koulukeskus ansluter sig till andra skollösningar. Planeringen av A-flygeln kan främjas först nu då beslutet om den nya finskspråkiga skolans läge och storlek har fattats.

- Målet mer än 50 % av varje skolas elever har besökt DigiLabbet uppnåddes inte.

o Utnyttjandet av lärmiljöer utanför klassen var begränsat och litet i början av 2022 på grund av coronapandemin. Planeraren som koordinerade DigiLab byttes under hösten och ingen skötte uppgiften under några månader. Dessutom flyttade DigiLab till nya lokaler i slutet av hösten och verksamheten kunde inte anordnas under flytten.

- Målet att minst 50 % av lärarna i grundskolorna och gymnasierna har fått utbildning för två nya teknologier uppfylldes inte.

o Efter pandemin låg lärarnas fokus på omorganisationen av skolarbete och elevernas välmående. Lärarna ville således inte prioritera utbildning för nya teknologier. Dessutom byttes planeraren hos DigiLab i slutet av hösten och ingen skötte uppgiften under några månader. DigiLab flyttade också till nya lokaler och verksamheten kunde inte anordnas under flytten.

- Målet två barn/apparat inom förskoleundervisningen uppnåddes inte.

o Under 2022 gjordes förberedelser för att gå över till leasing av utrustning. Tidtabellen höll inte enligt plan.

- Målet pilotprojektet med att undervisa och använda artificiell intelligens fortsatte inte.

o Projektet fortsatte inte eftersom staden inte fick fortsatt extern finansiering.

(Utdrag ur utvärderingsberättelsen, s. 7–13)

Hyvinvointivaliokunnan vastine

Seuraavassa käsitellään vuoden 2022 arviointikertomuksen huomioita hyvinvointipalvelujen osalta ja vastataan tarkastusvaliokunnan esittämiin kysymyksiin.

Tarkastusvaliokunnan huomauttaa edelleen, että tulosalueiden vastuuhenkilöiden tulee seurata talousarvion ja asetettujen tavoitteiden toteutumista ja määrärahan muutosesitykset tulee tehdä kaupunginvaltuustolle kuluva talousarviovuoden aikana. (Ote arviointikertomuksesta, s. 6)

Sivistystoimen johtoryhmä, johon kuuluu sivistystoimenjohtajan lisäksi kaikkien neljän tulosalueen tulosaluepäälliköt sekä sivistystoimen taluspäällikkö, seuraa kuukausitasolla kuluva vuoden talousarvion toteutumista. Sen lisäksi jokainen tulosaluepäällikkö seuraa viikkotasolla oman tulosalueensa talousarvion kehitystä. Myös talousarviossa asetettuja tavoitteita seurataan sivistystoimen johtoryhmässä. Ennen osavuositarkastuksien ja tilinpäätöksen raporttoimista johtoryhmä analysoi tilannetta vielä syvällisemmin.

Tarkastusvaliokunta painottaa edelleen nykyistä selkeämpää vuositavoitteiden sekä tarkoituksenmukaisten mittareiden asettamista ja vastuuttamista toimialoittain sekä täsmällisempää tavoitteiden toteutumisen raportointia.

Tarkastusvaliokunta suosittelee, että välitavoitteiden asettamisessa ja tavoitteiden määrässä kiinnitetään huomiota käytettävissä oleviin resursseihin. (Ote arviointikertomuksesta, s. 6)

Strategiatyötä ollaan kehittämässä koko kaupungin tasolla syksyn 2023 aikana. Tavoitteena on, että tavoitteiden vastuutahot määritellään, aikataulutusta sovitaan, mittareita selkeytetään ja raportointia kehitetään. Sivistystoimen valiokunnille esitetään talousarvioehdotuksissa vuodelle 2024 mallia, joka vastaa tarkastusvaliokunnan edellyttämiin kehityskohteisiin.

Hyvinvointisuunnitelma on erittäin kattava ja sen toteutukseen osallistuu lukuisat eri tahot. Miten seurataan suunniteltujen toimenpiteiden toteutumista (esim. mittaristo, aikataulutusta ja vastuuhenkilöt?)
(Ote arviointikertomuksesta, s. 27)

Hyvinvointikatsaus tehdään vuosittain, jossa arvioidaan hyvinvointisuunnitelman etenemistä. Vuoden 2022 hyvinvointisuunnitelma on aikataulusta myöhässä hyvinvointialueen myötä lisääntyneen työn vuoksi. Hyvinvointikatsaus 2022 esitellään hyvinvointivaliokunnassa 8.11.

Strategisten painopistealueiden ja tavoitteiden toteuttaminen 2022:

o Nuorisotyöttömyys 0 % - tavoite on lähes toteutunut (yksi työtön nuori)

o Hyvinvointivaliokunnan laajamittainen vuokrahinnaston käyttöönotto on herättänyt huolta kaupungissa toimivien yhdistysten keskuudessa.

o Vuokrahinnaston hintojen korotukset koskivat lähinnä Villa Jungahansia. Paikallisilla eläkeläis- ja musiikkilyhdistyksillä on edelleen maksuttomia tiloja Villa Junghansissa. Maksuttomia tiloja yhdistysten toiminnalle tarjotaan vastaisuudessa Kasavuoren koulusta.

(Otteita arviointikertomuksesta, s. 7-12)

Yleishallinnon vastine

Uusi kaupunkistrategia 2023–2030

Uusi Kauniaisten kaupungin strategia vuosille 2023–2030 hyväksyttiin valtuustossa huhtikuussa 2022.

Tarkastusvaliokunta toteaa, että kaupunkistrategian tulee ohjata toimintaa ja sen implementointi arjen tekemiseen, tavoitteiden selkeät mittarit ja vastuutahojen nimeäminen sekä aikataulutettu osatavoitteiden toteutumisen seuranta ovat ensiarvoisen tärkeitä tekijöitä, jotta strategia onnistuneesti muuttuu sanoista todeksi.

Vastine:

Strategian seurannan kehittäminen

Kaupunkistrategian haastavan seurannan kehittämiseksi kaikkien toimialojen johtoryhmät kokoontuivat elokuussa 2023 kahteen työpajaan pohtimaan strategian seurattavuuden parantamista valtuuston vahvistaman strategian kolmeen teemaan ja kahdentoista tavoitteeseen perustuen. Kehittämistyön tavoitteena oli luokitella strategian toimenpiteitä tarkemmin: niiden tärkeysjärjestystä, aikataulutusta sekä organisaatiotasoja, joilla niitä seurataan sekä edelleen järkeviä mittareita sekä vaadittavia resursseja.

Ennakkotehtävien ja työpajojen ryhmätöiden avulla toimenpiteet saatiin lajiteltua ja mittaroitua selkeämmin. Kaupungin johtoryhmä viimeisteli työtä vielä useassa kokouksessaan elo- ja syyskuussa 2023.

Strategian 79 toimenpiteen seuranta jaettiin työskentelyssä kolmeen osaan: kaupunginvaltuuston, valiokunnan /yleishallinnossa kaupunginhallituksen ja toimialojen johtoryhmien seurattaviksi.

Vuonna 2024 toteuttavat toimenpiteet tunnistettiin ja niiden mittarointia tarkistettiin. Koska kaupunkistrategia on hyväksytty vuonna 2022, toimintaympäristön muuttuessa vuosittain saattaa tulla tarve myös lisätä muutamia, aiemmin tunnistamattomia toimenpiteitä aina seuraavalle talousarviovuodelle.

Selostetulla toimintatavalla saatiin luokiteltua kaupunkistrategian 2023-2030 toimenpiteet vuodelle 2024 sekä niiden seurantataso seuraavasti:

1. Resurssiviisaan toiminnan kaupunki, kaksi tavoitetta

Vuodelle 2024 määriteltiin yhteensä 8 toimenpidettä, josta kolme kaupunginvaltuuston, yksi kaupunginhallituksen, kaksi ko. valiokunnan ja kaksi toimialan johtoryhmän seurattaviksi.

2. Turvallinen, vihreä kävelykaupunki, kuusi tavoitetta

Vuodelle 2024 valikoitui yhteensä 8 toimenpidettä, joista kolme kaupunginvaltuuston, kaksi kaupunginhallituksen ja kolme ko. valiokunnan seurattaviksi.

3. Kuntalainen keskiössä, neljä tavoitetta

Vuodelle 2024 ajoitettiin yhteensä 14 toimenpidettä, joista yksi kaupunginvaltuuston, kolme ko. valiokunnan ja yhdeksän toimialan johtoryhmän seurattaviksi.

Näin ollen vuodelle 2024 ajoittuu yhteensä 30 toimenpidettä, joista seitsemän toteutumista seurataan kaupunginvaltuustossa, kahta kaupunginhallituksessa ja kahdeksaa valiokunnissa. Loppujen, operatiivisempien tavoitteiden toteutumista seuraavat toimialojen johtoryhmät.

Kaikki vuoden 2024 toimenpiteet mittareineen kirjataan seuraavaksi Microsoft Power BI -järjestelmään. Seuranta tapahtuu vuoden aikana kolmessa tarkastelupisteessä: ensimmäisen ja toisen osavuosikatsauksen sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Valiokuntatasolla ja yleishallinnon osalta kaupunginhallituksen seurattavat vuoden 2024 toimenpiteet on käsitelty valiokuntien / kaupunginhallituksen talousarviokäsittelyn yhteydessä. Ne ovat näkyvillä myös talousarviokirjassa 2024.

Strategin kehittämisen yhteydessä laadittiin esitys myös koko strategiakautta 2023-2030 kuvaaviksi ”isoiksi mittareiksi” sen arvioinnin helpottamiseksi, onko valtuustokaudelle päästy tavoitteisiin laajassa katsontakannassa.

Kauniaisten tulevaisuuden haasteita

Henkilöstön rooli on avainasemassa siinä, että kaupunki voi menestyä ja voida hyvin. Miten henkilökunnan hyvinvointiin ja jaksamiseen panostetaan toimialoilla?

Vastine:

Työhyvinvointi on kokonaisuus, jonka muodostavat työ ja sen mielekkyys, terveys, turvallisuus ja hyvinvointi. Työhyvinvointia lisäävät muun muassa hyvä ja motivoiva johtaminen sekä työyhteisön ilmapiiri

ja työntekijöiden ammattitaito sekä ammatillisuus. Työhyvinvoinnin edistäminen kuuluu sekä työnantajalle että työntekijöille.

Työnantajan on huolehdittava työympäristön turvallisuudesta, hyvästä johtamisesta ja työntekijöiden yhdenvertaisesta kohtelusta. Työntekijällä on kuitenkin suuri vastuu oman työkykynsä ja ammatillisen osaamisensa ylläpitämisestä. Työssä yli- ja alikuormittuminen heikentää työssäjaksamista, minkä vuoksi ammatillinen kouluttautuminen sekä uusien työvälineiden ja toimintamallien hallinta on tärkeää.

Meillä on käytössä kehityskeskustelut sekä mahdollisuus henkilöstövarttiin (One-to-One keskustelut), jonka tarkoitus on tukea ja mahdollistaa työssä suoriutumista sekä työhyvinvointia.

Kaupunkitasoisesti luodaan työsuojelun ja työhyvinvoinnin rakenteet sekä toimintaohjelmat osana kaupungin henkilöstöohjelmaa, kehitetään rekrytointia sekä työnantajakuva. Saatetaan loppuun palkkaus- ja palvelusuhteiden perusteet toimintamalleina, jotka edesauttavat yhdenvertaisuutta sekä tasa-arvoa. Työkyvyntukimallia käytetään, jonka yhteydessä aktiivisesti mahdollisesta työnmuotoilua tai työkokeilua. Osatyökykyisen uudelleen sijoittaminen on myös käynnissä. Työn ja yksityiselämän yhteensovittaminen on mahdollista esihenkilön kanssa sopien esim. osa-aikaisesta työstä ja etätyöstä (etätyösopimus ja ohjeistus). Työnantaja tarjoaa ePassin 260e/v, jota voi käyttää kulttuuri-, liikunta- tai työmatkaetuihin. Kaupunki tarjoaa myös veloituksetta mahdollisuuden osallistua ryhmäliikuntatunneille ja uimahallin käyttöön, kuin myös kaikille kahvin, teen ja käyttömahdollisuudet. Toimialat järjestävät työhyvinvointi (tyhy) päiviä monimotuisesti, joissa yhdistyvät koulutuksellinen sekä yhteisöllinen tekeminen.

Työterveyshuollon sopimusta on laajennettu vuoden 2022–2023 vaihteessa, jonka myötä mm. lyhyt terapia sekä ravitsemusterapeutin (lihavuudenhoito) palvelut ovat mahdollisia. Tätä kirjoittaessa toisen kvartaalin terveysindeksi oli 92 % (vuosi 2022 78 %), mikä tarkoittaa, että Kauniaisten kaupungin henkilöstöstä 92 % ei ole ollut sairauslomalla ko. ajanjaksona. Työnantaja kerää neljä kertaa vuodessa henkilöstökokemuskyselyn avulla tietoa työnantajan, työyhteisöjen sekä yksilöiden ja esihenkilöiden tilasta. Tietoa hyödynnetään toimintaa suuntavana.

Suurin panostus tulee olemaan psykososiaalisenkuormituksen hallintamallien- ja toimintamallin kuvaaminen ja käyttöönotto vuoden 2024 aikana.

Kauniaisten kaupungin kaksikielisyysohjelma

Tarkastusvaliokunta suosittelee kansalliskielivastuuhenkilön nimeämistä sekä toivoo kaupungilta lausuntoa toimenpiteistä kestävä ja pitkäjänteisen kaksikielisyys-tavoitteen saavuttamiseksi.

Vastine:

Kaksikielisyysohjelmaa ja kansalliskielivastuuhenkilön nimeämistä on käsitelty vuoden 2023 aikana useassa valiokunnassa (SUUS 18.1.2023, SOVV 25.1.2023, HYVYLK yhteinen lausunto 1.2.2023, YLKV 17.1.2023) sen jälkeen kun kaupunginhallitus palautti asian 21.11.2022 § 176. Tarkoituksena on jatkaa asian valmistelua vuoden 2024 kuluessa.